

PETO IZDANJE

JANUAR - MART

IPARD ZA TEBE

Crna Gora
Ministarstvo poljoprivrede,
šumarstva i vodoprivrede

IPARD

U OVOM BROJU:

01: Najavljen prvi javni poziv kroz IPARD III program EU za podršku ruralnom turizmu

02: Održane informativne radionice po opštinama tokom promocije PRVOG javnog poziva za Mjeru 7: DIVERZIFIKACIJA GAZDINSTAVA I RAZVOJ POSLOVANJA, PODMJERA 7.1 Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma

03: Plan objave IPARD III javnih poziva za 2024. godinu

04: Nešto više o Mjeri 4 “Agro-ekološke-klimatske mjere i mjere organske proizvodnje”

05: Objavljen Javni poziv za podmjeru 7.1 Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma

06: Rezultati u sprovođenju IPARD II programa

07: Naša priča o uspjehu – Sa evropskim fondovima i edukacijom, snovi su ostvarivi

01: Najavljen prvi javni poziv kroz IPARD III program EU za podršku ruralnom turizmu

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, u saradnji sa Delegacijom Evropske unije u Crnoj Gori, organizovalo je u kompaniji "Šahović" d.o.o. u Tuzima, konferenciju povodom najave prvog Javnog poziva u okviru IPARD III programa za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju. Tema prvog javnog poziva je diverzifikacija i razvoj gazdinstva sa posebnim fokusom na investicije za razvoj ruralnog turizma i prerade na gazdinstvu.

Ministar Joković je istakao da koncept diverzifikovanja u oblasti poljoprivrede predstavlja posebnu razvojnu šansu, naročito u sjevernom dijelu Crne Gore. Uz adekvatan poslovni ambijent, turizam i poljoprivreda će ove oblasti učiniti primamljivijim za život postojećem stanovništvu, a naročito kroz razvoj i unapređenje ruralnog turizma.

„Kroz prvi Javni poziv za Mjeru 7 podmjera 7.1 „Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma“, podržavaju se investicije čija ukupna vrijednost prihvatljivih troškova iznosi od 10.000€ do 200.000€. Potencijalni korisnici moći će da apliciraju za izgradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje komplementarnih ugostiteljskih objekata za pružanje usluga smještaja, objekata za pripremanje hrane i pića, uređenje turističke infrastrukture, izgradnju i/ili rekonstrukciju i/ili nabavku opreme za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora energije i nabavku opreme i uređaja za tretman otpada i prečišćavanje otpadnih voda“, naglasio je ministar Joković.

8 mil.

Dostupno za razvoj ruralnog turizma i prerade na gazdinstvu

**od 10.000€
do 200.000€**

Vrijednost investicije za podmjeru 7.1

**od 10.000€
do 30.000€**

Vrijednost investicije za podmjeru 7.2

128 mil.

Ukupni budžet podrške kroz IPARD III

Razvojem prerade na porodičnim gazdinstvima doprinosi se povećanju kvaliteta i raznovrsnosti ponude proizvoda crnogorskih poljoprivrednika. Proizvodi, kao što su sir, med i pčelinji proizvodi, mesne prerađevine, različite vrste alkoholnih i bezalkoholnih pića, prerađevine od povrća i voća (uključujući masline), povrće, začinsko i ljekovito bilje, predstavljaju važan dio ruralne ekonomije i doprinose povećanju prihoda na poljoprivrednim gazdinstvima.

"Kroz Javni poziv za **podmjeru 7.2 „Podrška investicijama za preradu na gazdinstvu“**, podržavaju se investicije čija ukupna vrijednost prihvatljivih troškova iznosi **od 10.000€ do 30.000€**", dodao je ministar.

IPARD III program će trajati narednih sedam godina, a ukupan budžet podrške kroz nekoliko mjera može dostići **128 miliona eura**, od čega **63 miliona eura** bespovratno obezbjeđuje Evropska unija.

“

*Veliku zahvalnost dugujem IPARD programu i Evropskoj uniji koji su predstavljali prekretnicu u ostvarivanju naše dugogodišnje želje da dobijemo priliku, da iz tada moderno izgrađene klanice mesa iz 2004. godine, danas stvorimo **savremenu preradu mesa**, koja će biti dostojna našeg kvaliteta. Ovo je veliki uspjeh, kako za nas tako i za našu državu.*

-Samir Šahović, vlasnik komanije „Šahović“

“

Ambasadorka EU u Crnoj Gori **Oana Kristina Popa** rekla je da joj je drago što se prvi poziv za prijave programa IPARD III najavljuje u fabrici gospodina Šahovića, u čiju je izgradnju EU uložila pola miliona eura kroz prethodni IPARD program.

“Proteklih godina pomogli smo da se finansiraju stotine investicija širom zemlje: od opreme i traktora za male farme do izgradnje velikih modernih prerađivačkih preduzeća. Veoma sam sretna što imam priliku da proizvode naših IPARD korisnika kupujem u marketima, kao i što im naša podrška otvara mogućnosti za izvoz u region i EU”, rekla je ambasadorica. *“Novi program pruža velike mogućnosti za crnogorsku poljoprivredu, ali i seoski turizam. Nadamo se da ćemo kroz našu IPARD podršku doprinijeti preokretanju trenda depopulacije u nekim dijelovima zemlje”,* dodala je ambasadorica Popa poželjevši svim korisnicima i aplikantima programa IPARD puno sreće i uspjeha u ostvarenju svojih planova kroz novi program.

02: Održane informativne radionice po opštinama

tokom promocije PRVOG javnog poziva za PODMJERU 7.1:
Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma

Tokom šest dana intenzivne informativne kamanje gdje su predstavnici resornog ministarstva organizovali radionice u svim crnogorskim opštinama o procedurama sprovođenja prvog javnog poziva o investicijama za razvoj ruralnog turizma kroz IPARD III program, radionice je pohađalo oko **800 zainteresovanih potencijalnih korisnika**.

Prisutni su imali priliku da se prije svega upoznaju sa početnim kriterijumima za dobijanje sredstava podrške, koja mogu ostvariti korisnici za pružanje usluga smještaja, pripremanja i usluživanja hrane, pića i napitaka koji su prihvatljivi isključivo za komplementarne ugostiteljske objekte, koji moraju biti registrovani u skladu sa važećim Zakonom o turizmu i ugostiteljstvu, najkasnije do dana konačne isplate sredstava podrške.

Dani IPARD otvorenih vrata

Radionicom u Podgorici ozvaničen je početak dana otvorenih vrata, koji su se nastavili na radnom nivou u prostorijama Ministarstva odnosno Direktoratima resorno nadređenim za sprovođenje IPARD III programa, tako da svi potencijalni aplikanti imaju priliku da prije zvanične predaje dokumentacije u direktnoj komunikaciji sa zaposlenima dobiju dodatne informacije, a sve sa ciljem kako bi izbjegli naknadne dopune dokumentacije i skratili vremenski period do odobravanja sredstava podrške.

Predstavnici ministarstva su podsjetili prisutne na svu potrebnu dokumentaciju koja je neophodna kako bi potencijalni korisnik mjera, odnosno IPARD sredstava mogao da iskoristi i uopšte uđe u proces odobravanja projekta. Pored opšte dokumentacije kao što su dokazi o pravu svojine nad zemljom, obrazca Zahtjeva za dodjelu podrške i upisa u Registar poljoprivrednih gazdinstava, potencijalni korisnik je obavezan da dostavi i specifičnu dokumentaciju, kao što je biznis plan, glavni projekat i/ili tehnička dokumentacija za izgradnju/rekonstrukciju, predračuni za planirane troškove, u slučaju izgradnje/rekonstrukcije objekata korisnik mora dostaviti urbanističko-tehničke uslove za planiranu investiciju.

Na samom kraju je naglašeno da zahvaljujući tome što su iznos sredstava i forma podrške slični kao i u prethodnom programskom razdoblju, potencijalni korisnici treba da imaju za praksu dugoročno planiranje u cilju da maksimalno iskoriste dostupnu podršku EU fondova i unaprijede konkurentnost do nivoa neophodnog za uspješno tržišno poslovanje.

03: Plan objave IPARD III javnih poziva za 2024. godinu

MJERA 7 – Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja (I Javni poziv)

Status: Najava

Period objavljanja: I kvartal

Trajanje: 60 dana

MJERA 1 – Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava (I Javni poziv)

Status: Najava

Period objavljanja: II kvartal

Trajanje: 60 dana

MJERA 3 - Investicije u fizički kapital za preradu i marketing poljoprivrednih i proizvoda ribarstva (I Javni poziv)

Status: Najava

Period objavljanja: II kvartal

Trajanje: 60 dana

MJERA 4 - Agro-ekološko-klimatske i mjere organske proizvodnje (I Javni poziv)

Status: Najava

Period objavljanja: IV kvartal

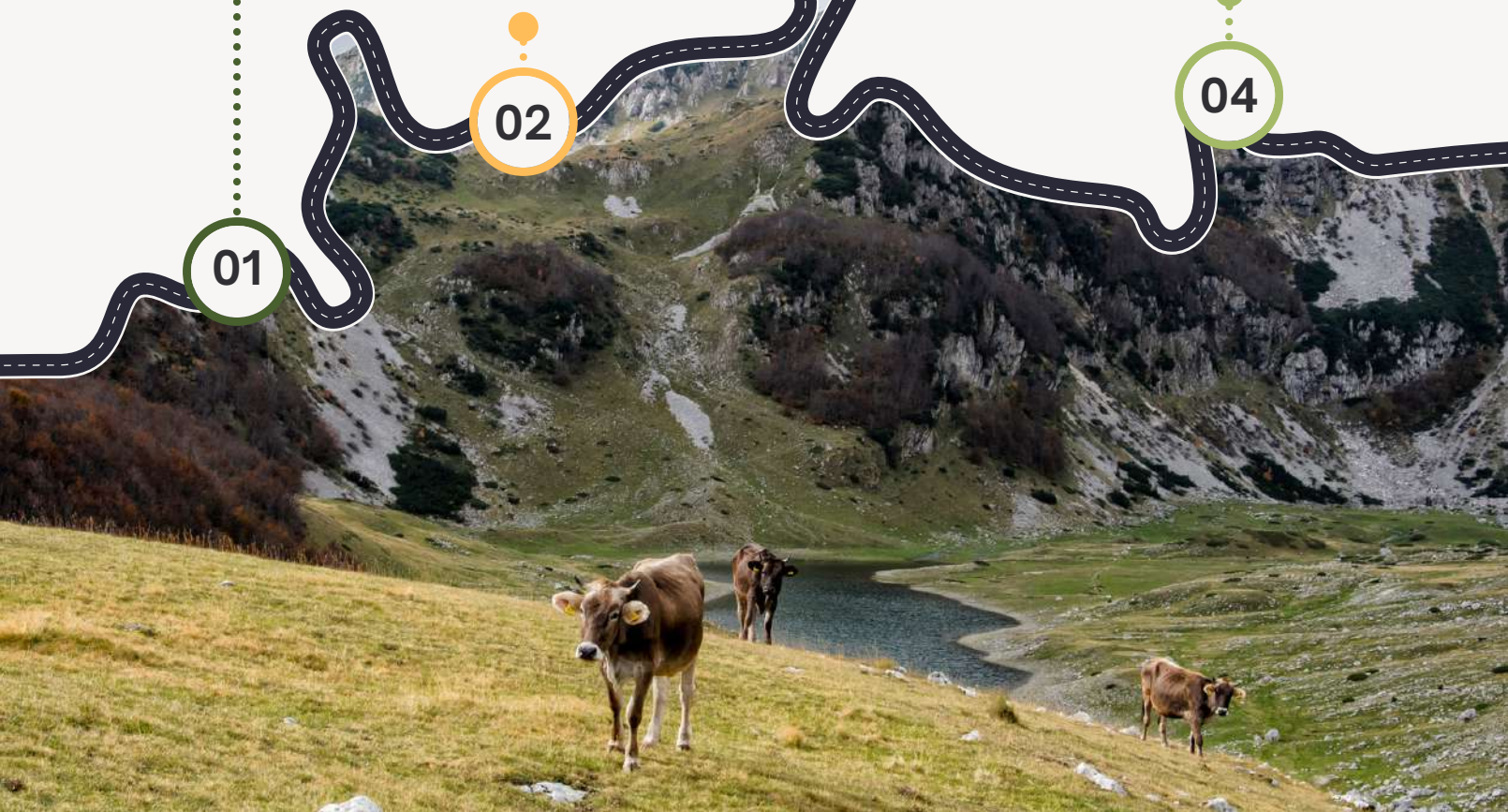
Trajanje: 60 dana

01

02

03

04

04: Nešto više o Mjeri 4 Agro-ekološke-klimatske mjere i mjere organske proizvodnje

Ova mjera doprinosi sprovođenju Zelene agende za Zapadni Balkan i proširi elemente Zelenog sporazuma EU u regionu Zapadnog Balkana, omogućavajući održivi razvoj poljoprivrede i ruralnih područja, doprinoseći ublažavanju klimatskih promjena i prilagođavanju poljoprivrede. Podrška će biti usmjerena na organsku poljoprivredu, adekvatno upravljanje planinskim pašnjacima i očuvanje autohtonih genetičkih resursa.

Kako bi se što uspješnije realizovala mjera, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede objavilo je **30. juna 2023. godine** Javni poziv za dodjelu sredstava podrške po prihvatljivoj površini za Agroekološku mjeru (IPARD like) za livade i pašnjake za 2023. godinu, u okviru **mjere 2.1.1. MIDAS 2-** Komponenta i jačanje programa MPŠV za poljoprivredu, ruralni razvoj i ribarstvo.

Takođe i tokom 2024. godine nastaviće se sa implementacijom IPARD Like mjere, koja će ove godine biti uparena i sa direktnim plaćanjima u biljnoj proizvodnji. Na način što će korisnici direktnih plaćanja imati mogućnost da uz poštovanje pravila predviđenih Agroekološkom mjerom za isti hektar ostvare dodatna plaćanja.

Direktorat za ruralni razvoj u saradnji sa Direktoratom za plaćanja pripremio je i Nacrt Uredbe o realizaciji Mjere 4. Uredba je u fazi finalnog usaglašavanja nekon čega će biti prosljeđena Sekretarijatu za zakonodavstvo na usaglašavanje.

Pripremljene su procedure (priručnik i aneksi) od strane Direktorata za plaćanja i **5. decembra** raspisan je poziv za eksternu reviziju za M4 koji je trajao 15 dana.

Mjera je dobrovoljnog karaktera, na način da potencijalni korisnici koji na održiv način iskorišćavaju pašnjake i/ili livade, uzgajaju genetičke resurse ili se bave organskom proizvodnjom, mogu ostvariti dodatna plaćanja. Podrška se ostvaruje nakon potpisivanja petogodišnjeg ugovora, kojim se definišu obaveze korisnika podrške.

Agroekološka mjera ima za cilj da smanji negativne uticaje poljoprivredne proizvodnje na životnu sredinu. Konkretnim podmjerama data je prednost korisnicima koji napasaju stoku i travnjake održavaju u dobrom poljoprivrednom stanju. Ovo prije svega podrazumjeva napasanje stoke, ograničeno opterećenje pašnjaka (maksimalno 1 uslovno grlo po ha pašnjaka), uzgajanje biljnih i animalnih genetičkih resursa, kao i poštovanje postulata organske proizvodnje. Potencijalni korisnik nije ograničen kada je riječ o prijavi na pomenute podmjere, već dodatna plaćanja može ostvariti za sve aktivnosti koje sprovodi na svom gazdinstvu.

Po akreditaciji mjere, MPŠV će sprovesti informativnu kampanju kako bi se potencijalni korisnici bliže upoznali sa kriterijumima i procedurom ostvarivanja prava na podršku.

05: Objavljen Javni poziv za podmjeru 7.1 Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma

Zahtjev za dodjelu podrške podnosi se u roku od **21. marta 2024. godine do 21. maja 2024. godine**

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede objavilo je Prvi Javni poziv za dodjelu sredstava finansijske podrške za Mjeru 7 „Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja“, Podmjera 7.1 „Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma“ Programa razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Crne Gore u okviru IPARD III 2021–2027.

Finansijska podrška za ovaj Javni poziv sastoji se od **75%** sredstava obezbijeđenih kroz Instrument pretpristupne pomoći za ruralni razvoj Evropske unije (IPARD), shodno Finansijskom sporazumu za IPARD III 2021-2027 i **25%** nacionalnih sredstava obezbijeđenih iz budžeta Vlade Crne Gore. Iznos raspoloživih sredstava za Mjeru 7 „Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja“, **Podmjera 7.1** „Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma“ za period implementacije IPARD III programa 2021-2027 iznosi **16.893.333.00 eura**, dok ukupan iznos raspoloživih sredstava za ovaj javni poziv iznosi **6.506.667,00 eura**, saopšteno je iz Ministarstva.

Sredstva podrške za sprovođenje podmjere 7.1 mogu se dodijeliti za investicije čija ukupna vrijednost prihvatljivih troškova iznosi od 10.000€ do 200.000€.

Prilozi ovog Javnog poziva dostupni su na internet stranicama Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede www.gov.me/mpsv kao i www.gov.me/ipard.

06: Rezultati u sprovođenju IPARD II programa

Prvi javni pozivi kroz IPARD II program objavljeni su 2018. godine za dodjelu sredstava financijske podrške za Mjeru 1 i Mjeru 3. Do sada je objavljeno po pet javnih poziva kroz obje mjere, dok je prvi javni poziv za Mjeru 7, podmjera 7.1 Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma je objavljen u junu 2021. godine.

Mjerom 1 podržava se izgradnja, proširenje ili rekonstrukcija objekata; nabavka namjenske opreme i mehanizacije; investicije u sisteme za navodnjavanje; nabavka sadnog materijala za višegodišnje zasade; investicije u poboljšanje zemljišta, i ima za cilj unaprjeđenje poljoprivrednih gazdinstava, podizanje nivoa konkurentnosti i potpuno usklađivanje sa EU standardima.

Od početka njene implementacije, kroz pet Javnih poziva bespovratna podrška isplaćena je za **349 projekta**, u iznosu podrške od **14.575.670,00€**, dok je iznos investicija bez PDV-a ukupno **21.401.906,00€**. Od isplaćenih korisnika, njih 41 su žene. Kroz Peti Javni poziv za Mjeru 1 podnijeto je 414 zahtjeva za dodjelu podrške. Ukupna vrijednost zahtijevanih investicija je 29.669.27,05€ (sa PDV-om), odnosno 24.577.146,13€ (bez PDV-a), a potencijalni iznos podrške je **16.782.676,91€**. Do sada je ugovoreno 276 projekata ukupne vrijednosti investicija 19.080.471,31€ (sa PDV-om), 15.772.009,53€ (bez PDV-a), uz mogući iznos podrške od 11.009.339,01€. Od ukupnog broja ugovorenih korisnika, 43 su žene.

Mjera 3 namjenjena je podršci u prerađivačke kapacitete i ima za cilj unaprjeđenje subjekata u poslovanju hranom, kako bi isti ispunili sve EU standarde u pogledu bezbjednosti hrane i imali mogućnost nesmetanog stavljanja proizvoda na tržište.

Od početka implementacije ove mjere, kroz pet Javnih poziva bespovratna podrška isplaćena je za **69 projekta**, u iznosu podrške od **16.261.704,00€**, dok je iznos investicije bez PDV-a ukupno 31.235.250,00€. Od isplaćenih korisnika, 16 je žena.

349

Broj projekata podržanih kroz Mjeru 1

14+ mil.

Iznos podrške isplaćene kroz Mjeru 1

69

Broj projekata podržanih kroz Mjeru 3 u iznosu podrške od **16.261.704,00€**

3.994.758,62€

Ukupne vrijednosti investicija podržanih kroz jedan Javni poziv za Mjeru 7

68

Broj žena koje su, do sada, dobile podršku kroz Mjere 1, 3 i 7

Mjera 7 namijenjena je podršci investicijama u diverzifikaciji gazdinstava i razvoj nepoljoprivrednih aktivnosti, kao što je ruralni turizam, prerada na gazdinstvu i unaprjeđenje zanata.

Od početka implementacije, kroz jedan objavljeni Javni poziv podnijeto je 102 zahtjeva za dodjelu podrške. Ukupna vrijednost traženih investicija za 97 aplikacija je 11.559.740,25€ (sa PDV-om), odnosno 9.553.504,34 € (bez PDV-a), a potencijalni iznos podrške je **6.209.777,82€**. Ugovoreno je **25 projekata** ukupne vrijednosti investicija **3.994.758,62€** (sa PDV-om), 3.301.453,39€ (bez PDV-a), uz mogući iznos podrške od 2.148.465,83€. Od ukupnog broja ugovorenih korisnika, 9 su žene. Isplaćena su 3 avansa, iznos avansne podrške je 105.220,02€.

07: Naša priča o uspjehu Sa evropskim fondovima i edukacijom, snovi su ostvarivi

Odgovorna, organizovana, posvećena i pozitivna. **Dijana Marković** izvršna direktorica pravnog lica „Monte plod“ doo, takođe je i profesorica engleskog jezika koja se odvažila da učionicu zamijeni farmom i posveti se uzgoju pečuraka. Kad je bila dijete, sanjala je da postane arheološkinja. Kasnije je otkrila svoj talenat za jezike i poželjela da postane nastavnica engleskog jezika.

Nakon završenih studija engleskog jezika i književnosti bavila se prevodilaštvom i radila je kao administrativna asistentkinja u jednoj švajcarskoj kompaniji, a zatim deset godina kao profesorica engleskog jezika u jednoj privatnoj školi jezika u Podgorici.

Kada su čuli za IPARD i MIDAS projekte odlučili su da apliciraju i izgradili su prve objekte na porodičnom imanju u Tološima.

“O šampinjonima ništa nisam znala već sam ovaj posao zavoljela kroz dugogodišnji rad i posvećenost da dobijemo što bolji kvalitet ali i kvantitet proizvoda kako bismo bili konkurentni na tržištu“, ističe Dijana.

Dijana Marković, aplicirala je kao pravno lice tj. kao preduzeće "Monte plod" d.o.o iz Podgorice, čije su se investicije realizovale u **Danilovgradu**. Prva investicija za koju je apliciralo navedeno preduzeće i za koju je bilo isplaćeno u 2021. godini kroz IPARD II program bila je u investicija okviru **Mjere 1 Prvi javni poziv**. Ukupan iznos investicije bez PDV-a iznosio je **383.391,43€**, iznos podrške je bio **249.204,43€**, i iznos EU finansiranja iznosio je 186.903,32€.

U 2022. godini, preduzeće „Monte plod“ d.o.o. isplaćeno je za investiciju u okviru **Mjere 3 Drugi javni poziv**, sa ukupnim iznosom investicije bez PDV-a **631.438,36€**, iznosom podrške **315.719,18€** i iznosom EU finansiranja 236.789,38€.

U toku 2023. godine ovo preduzeće isplaćeno je kroz **Mjeru 1 Treći javni poziv** za investiciju ukupne vrijednosti bez PDV-a **496.158,38€**, sa iznosom podrške **322.502,95€** i iznosom EU podrške **241.877,21€**.

Takođe, u 2023. godini preduzeće je isplaćeno kroz **Mjeru 3 Peti javni poziv** za investiciju ukupnog iznosa bez PDV-a **266.885,71€**, iznosa podrške **139.201,86€** i iznosa EU finansiranja 104.401,4€.

Podijelili su poslove i obaveze prema svojim mogućnostima i dopunjavali se:

„Smatram da smo suprug i ja bili jedno drugom najveća podrška. Ali i porodica i prijatelji su bili tu uvijek za nas. lako su smatrali da je poljoprivreda težak i neizvjestan posao, uvijek smo imali njihovu podršku“, kazala je ona.

Najveća prepreka bile su finansije:

„Bilo je jako teško obezbijediti sredstva za početak izgradnje objekata i započinjanje procesa proizvodnje. Sirovine se ne mogu obezbijediti u Crnoj Gori pa smo ih nabavljali iz Srbije, Mađarske i Italije“, ističe Dijana.

Najveći uspjeh je što je njihova porodična firma sada prepoznata kao pouzdan partner i što su poslednjih godina nominovani za jednu od najuspješnijih firmi u Crnoj Gori.

„A osim toga tu su i pohvale naših kupaca za kvalitet naših šampinjona i lijepe riječi koje nam upute, kao i činjenica da sa većinom naših kupaca saradujemo od prvog dana. Dakle, uspjeli smo da steknemo i zadržimo njihovo povjerenje“, zaključuje ona.

Ženama koje razmišljaju da promijene profesiju poručuje: **“Budite hrabre i istrajne u ostvarivanju svojih ciljeva. Nemojte se plašiti promjena. Sa evropskim fondovima i edukacijom, vaši snovi su ostvarivi”.**

Info kutak

PRIPREMA I REALIZACIJA BILTENA

IPARD UPRAVLJAČKO TIJELO
DIREKTORAT ZA RURALNI RAZVOJ
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

Rimski trg 46, Podgorica, Crna Gora

Možete zakazati sastanak na nekom od brojeva telefona:

Direktorat za plaćanja

Moskovska 101, Podgorica

 Tel: 020 672 007 / 020 672 026 / 067 205 790

Direktorat za ruralni razvoj

 Rimski trg 46, Podgorica

 Tel: 020 482 222 / 020 482 150

Zapratite na Instagram i Facebook zvaničnim nalozima:

ipardzatebe

ipardzatebe

Pratite sve informacije na
www.gov.me/ipard

Ovaj bilten ne predstavlja propis niti drugi pravni akt, već je isključivo informativnog karaktera. Sadržaj ove publikacije ne mora nužno odražavati stavove Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, kao ni Evropske unije. Izdavač i autori ne mogu snositi odgovornost za štetu koja bi eventualno mogla nastati u vezi s korišćenjem ovog biltena.